

Paini oli osa saarelaisuutta

Kävin Säynätsalossa Tauno Lehtosen painikuvia katsastamassa. Taunolla niitä on, pitkältä uralta karttuneita, ja mikä parasta, kuvassa olijat tunnistuvat vielä vuosikymmenienkin takaa.

Ennen oli tällä tehdassaarella tasoa ja harrastusta. Oli Vesikukan Kaarlo, Wigellin Helgeä ja Hokkasen Hannua, moninkertaista TUL:n mestaria. Yksi pisimpään painineita oli Tauno Lehtonen. Hän aloitti jo pojankoltiaisena, kun sattui Juurikka-saaren työväentalon vieressä asumaan.

– Kaksi kertaa viikossa oli painikämpällä harjoitukset, Lehtonen kertoo.

Ahdasta oli. Matto oli mitoiltaan viisi kertaa viisi metriä eikä mahtunut lattialle suoraksi. – Siinä ruimastiin toista niin että meni välistä ikkunaruuutujakin rikki.

Harjoitusten päätteeksi pojat saivat vielä nyrkkeilyhanskat käsiinsä. – Ei semmoisia harjoituksia tainnut olla, ettei verta vähän tullut nenästä.

Puristusta oli, vaan ei sitkeyttä

Painiaika kilpailuissa oli 1940-luvulla 20 minuuttia. Se kysyi kuntoa. – Minä en sitä ikinä yrittänytkään, Lehtonen kertoo. – Jos en viiteen minuuttiin saanut kaveria selälleen, menin ite.

– Minä olenkin sanonut, että tunnen paljon noita työväentalojen näyttämön kattorakenteita.

Jos ei ollut Lehtosen Taunolla sitkeyttä, puristusta oli senkin edestä. Siitä Suolahden Väinö Hakkarainen välillä varoitteli. – Se sano, että älä sinä Tanu sillä keinoin puristele, että sinulta menee tuo kesto. Ja niinhän se meni. Se oli minun tyylivirheeni.

Maanantaiksi töihin, jos ehti

Lauantaina oli yleensä iltapainit ja sunnuntaina päiväpainit. Sunnuntai-iltana vasta alkoivat ratkaisevat loppuottelut, jotka saattoivat kestää aamupuoleen yötä.

– Oli yks Lindellin Olavi, minua vähän nuorempi kaveri, mutta pirun kätsä painimaan. Me tunnettiin toisemme, kun yhdessä harjoiteltiin. Kerran alkoi kisayleisö huutelemaan, että mitä te tänne tulette harjoittelemaan, harjoitelkaa kotona.

– Se otti nuppiin, ja minä supatin Olan korvaan, että vejä lenkki kaulaan ja äkkiä. Totta kai se veti, kun oli niskalennkkispecialisti. Niin Tanua taas vietiin.

Sillä konstilla pääsi kuitenkin ajoissa kotimatkalle. Nimimiehillä meni myöhään, ja heillä oli usein vaikeuksia ehtiä maanantaiaamuksi töihin.

Se viimeinen kerta

Tauno Lehtosen painit alkoivat vuonna 1948 ja päättyivät 1960-luvun puolivälissä. Se on hyvin painittu yhdellä silmällä.

Lehtosen viimeinen ottelu oli muistettava, ja siitä elää useita eri juttuversioita. Päähenkilön näkemys on kuitenkin seuraava. Juurikkasaassa oli painikilpailut, ja Tauno sai kaveria kiinni takavyöstä.

– Se oli semmoinen riuhtoja se kaverikin. Minä tuumasin, että nyt sinua viedään, mutta niin vietiin minuakin. Oli löysä molski ja minulla uudet painitossut. Ne jäi molskiin kiinni, ja niin lensin kaveri sylissä selälleni paljaalle puupermannolle.

Tajuhan siinä meni Lehtosen Taunolta, ja mies vietiin Keski-Suomen keskussairaalaan tarkistukseen. Rajalan Pentti oli lomalla armeijasta, lääkintämies ja läksi saattamaan. Oli lauantai-ilta, ja sairaalan käytävällä odoteltiin lääkäriä, joka oli hälytetty kotoaan saunasta.

– Se oli vähän kireenä, ja Pentti kuiskasi, että nyt ollaan hiljaa. Minä siinä sitten heittäännysin muka tajuttomaksi, Lehtonen kertoo.

Esa Sironen

Paini oli osa saarelaisuutta

Lääkäri aukaisi pimeän silmän

Rajala selitti lääkärille, että tässä on lennetty Sänätsalossa kaverin kanssa pää edellä permantoon. Lehtosella oli vielä painitrikoot yllään.

– Jaha, lääkäri sanoi ja aukaisi minun pimeän silmäni, tämän plastiikkasilmän, Lehtonen kertoo.

– Se tuikkaa siihen lampulla, tuikkaa vielä toisen kerran, ja silloin minulta pääsi nauru. Siitäkö se suuttui. Se aukaisi tämän toisen silmän, tuikkasi siihenkin ja karjaisi, että mitäs pelleilyä tämä on?

– Minä siihen, että ei tämä mitään pelleilyä ole, menit vaan tuikkimaan vika silmään.

”Senpä minä nyt vasta huomasinkin”, lääkäri sanoi ja kysyi Lehtosen ikää.

– Minä sanoin, että 35 vuotta. Siihen lääkäri oikein sormella heristi, että noin vanha mies ja niin lapsellinen, että urheilee. Että antaa olla viimeinen kerta. Heillä on täällä ihan tunko teistä urheilijoista.

Lehtonen sanoi, että katsotaan nyt, miten tästä eteenpäin. Mutta viimeiseksi matsiksi se jäi. Sen koommin ei Lehtosen Tanu enää painitossuja jalkoihinsa sitonut.

Sänätsalon Riennon 1950-luvun painijoi-ta edessä vasemmalla Raimo Marjanen, Jouko Viren, Esa Vigell, Reijo Turunen, Kaarlo Vesikukka ja Rainer Sahlman. Keskirivissä vasemmalla Paavo Merikoski (seuran pj), Pentti Huhtanen, Tauno Lehtonen, Teuvo Kautto, Raije Leppänen, Reino Oksa, Ensi Teivainen, Tauno Saarinen ja Eelis Teivainen. Ylärivissä vasemmalla Hannu Hokkanen, Mauri Rajala, Raimo Kinanen, Pentti Virpiö, Tauno Järvinen ja Teuvo Sillanpää.

Esa Sironen

Paini oli osa saarelaisuutta

(Ilmestynyt Sänätsalon Sanomissa 30.12.2004)